

Jan Freuchen /
Jonas Høgli Major /
Sigurd Tenningen

1: SAMLING SPREDTE FRAGMENTER OM SAMLINGENS FILOSOFI. HVA ER EN SAMLING? HVOR STARTER DEN OG HVOR SLUTTER DEN?

Til den første utgaven av OSV. laget Freuchen, Major og Tenningen to pamfletter. # 3: *Zoosiologi* er en visuell guide til utstillingen, mens # 1: *Samling* er en skriftlig redegjørelse om samlingen som konsept. På de neste sidene kan du lese denne teksten i sin helhet.

§ 1

Samlingen løper forut for gjenstanden og muliggjør dens tilsynekomst.

§ 2

Enhver samling overskrider summen av dens gjenstander. Også beskrivelsen av samlingen hører med til dens omfang. Når verkene enkelt lar seg beskrive, skyldes det at samlingen allerede er til stede i dem. Dette gjelder for eksisterende så vel som for destruerte og ennå ikke materialiserte verk. Å løsrive et verk fra samlingen innebærer å støtte det ut i dets rå materialitet. I praksis ville det bety en tilintetgjørelse av gjenstanden, men ikke av dens identitet. Etersom enhver utdrivelse bærer med seg en svak avglans av gjenstandens opphav i samlingen, kan det ikke være snakk om en fallen natur. Det er betegnende for all fetisjering av enkeltverket at den understøttes av slike utdrivelsesfantasier. Derav prinsippet: «Ikke verket i samlingen, men samlingen i verket.»

§ 3

Et raskt blick på samlingens lange historie, fra de forhistoriske depotene og antikkens tempelsamlinger til dagens museer, viser en tydelig kontinuitet. Sett fra denne synsvinkelen utgjør de tidlige høykulturene i Midtøsten og rundt Middelhavet ikke et brudd med steppemennesket og sankersamfunnene. Tvert imot er det en påtakelig forbindelse mellom dem, noe de mange ansamlingene av våpen, smykker og redskaper vitner om. Går vi til dagens museer, finner vi den samme kontinuiteten også her. Riktignok er samlingene skilt ut tematisk, slik at krigmuseets granatbeholdning og John Singer Sargents akvareller fra skyttergravene presenteres hver for seg. Her er det hensynet til takt og tone som skiller det man i tidligere tider holdt samlet.

§ 4

Oppsvinget i nasjonale samlinger fra slutten av 1700-tallet sammenfaller med borgerskapets inntog på historiens scene. Fra nå av flytter de fyrstelige, keiserlige og kongelige samlinger inn i spesialbygg tilrettelagt for allmennheten. Rundt 1730 donerer den siste direkte arvtakeren til Medicidynastiet sine samlinger til det som senere skal bli Uffizimuseet i Firenze. I 1828 går de saksiske kongenes malerisamling over til statsforvaltningen og åpnes opp for publikum. To år senere blir Ludvig Is skulptursamling gjort tilgjengelig i Münchens Glyptothek. På samme tid slår Altes Museum opp sine dører, og i 1836 står Alte Pinakothek ferdig. I 1842 åpner Nasjonalgalleriet i Christiania, bygget rundt J. C. Dahls private malerisamling. Med tiden blir ikoniske verk som Dahls *Hellefossen* og Fearnleys *Labrofossen* del av et museum som skal hjelpe befolkningen med å «se nasjonen». I et slikt perspektiv fremstår den europeiske nasjonsbyggingen i de påfølgende 100 årene som en utilsiktet sideeffekt av en langt fremskreden samlemani.

§ 5

I alle samlinger finnes det gjenstander som har én eller flere egenskaper til felles. Når det så dukker opp en gjenstand uten åpenbare fellestrekk, kan man enkelt beskrive den på en måte som skiller den fra de øvrige. Følgelig er det dette *skillet* som utgjør samlingen.

§ 6

De antikke tempelsamlingene rundt Middelhavet har sine røtter i arkaiske depoter for marmor, rav og bronse. I likhet med gravgodset skulle tempelskattene formidle mellom denne verden og gudeverdenen. Som Snodgrass tørt bemerker, utgjorde de greske samlingene dessuten en slags «krigsmuseer», overlesset med våpen og trofeer fra felttog og erobringstokt. Det er disse krigssamlingene som i Romerriket knyttes sammen med keisermakten og danner forløperen til dagens nasjonale museer. Som Napoleon og Göring senere, samler de romerske keiserne og generalene kunstverk fra provinsene. Samlingene til Pompeius, Titus og Hadrian hører med til de største i rikets historie.

§ 7

I faglitteraturen skilles det ofte mellom (aktiv) samling og (passiv) akkumulering. I det første tilfellet er det samleren som velger ut verkene, mens det i sistnevnte er gjenstandene som har overtatt førerrollen. Det er også vanlig å rangere uavsluttede samlinger høyere enn avgrensede serier (*kolleksjoner*). Eksempler på slike kolleksjoner er fyrstikkesker av et spesielt merke, litografier fra en bestemt kunstner, tyske sportsbiler fra en og samme produsent osv. Mens det er lett å avgjøre hva som er den finitte seriens omfang og begrep, er samlinger basert på kontingente størrelser som historie og smak langt mer uoversiktlige. Det er denne uoversiktligheten som baner vei for Samleren, som med utsøkt dømmekraft og kapital kan opptre som den egentlige kunstner: bricoleuren.

§ 8

Selv den minste samling fordrer administrasjon. Her, som så ofte ellers, var det romerne som først formaliserte oppgaven i form av et embete. Allerede Augustus nedsatte et styre for de keiserlige samlinger og bygningene som huset dem. Senere, under Septimius Severus, hører vi om utnevnelsen av en *procurator a pinacothecis*, en embetsmann med ansvar for statens billedsamling. Mot slutten av det tredje århundret styres samlingene som en fullt utviklet «stat i staten», understøttet av prokuratorer, samlere, kunsthistorikere og rådgivere. Heretter oppløses samlingene i takt med imperiet, før de spres over hele regionen. Enkelte verk, som Laokoongruppen eller Portlandvasen, dukker plutselig opp igjen etter å ha ligget uberørt i jorden i århundrer, og påkaller den største interesse.

§ 9

Samlinger er ikke bare historiske, men også transcendentale kategorier. Slik vi ikke kan tenke oss materielle verk utenfor rommet, eller midlertidige verk utenfor tiden, kan vi heller ikke tenke oss en kunstgjenstand uavhengig av dens mulighet til å forbinde seg med andre gjennom samlingen. Gjenstanden er løsrevet og selvstendig for så vidt som den kan forekomme i alle tenkbare situasjoner. Men denne formen for selvstendighet springer ut av samlingen og viser seg derigjennom som en *de facto* uselvstendighet. Det å forestille seg et verk løsrevet fra enhver samling, eller å tenke samlingen uten de enkelte gjenstander, lar seg like lite gjøre som å angi koordinatene til et punkt utenfor koordinatsystemets rammer.

§ 10

Flyktige verk og verk av usikker proveniens blir i samlingen tilbakeført til sin rettmessige sammenheng. Å utpeke en herkomst utenfor samlingen, eller å påvise motsetninger mellom samlingens aktuelle form og verkets tilblivelse, har kun historisk interesse, ettersom den enkelte gjenstand først blir synlig i relasjon til samlingen. Dette poenget lar seg enkelt belyse med følgende regress: På hvilket tidspunkt ble Laokoongruppen en del av de vatikanske samlinger? Ved annammelsen og den første offentlige fremvisningen i februar 1506? Ved utgravingen og avdekkingen en måned tidligere? Ved Plinius den eldre's beskrivelse av skulpturen i keiser Titus' palass i år 72? Ved tilvirkingen av den originale bronse-skulpturen på Rhodos to århundrer tidligere? Ved ideen om denne tilvirkingen? Ved ideen om ideen?

§ 11

Enhver samling er *foreløpig*. Ved stiftelsen av Royal Society i London i 1660 begynner man straks å samle gjenstander til vitenskapelig undersøkelse. Noen år senere blir Robert Hooke utnevnt til *Keeper of the Repository*. Som bestyrer av samlingen går han til anskaffelse av en gruppe skjell og «naturlige rariteter». Denne anskaffelsen markerer begynnelsen på et stormløp mot fullendelsen, der jakten på den komplette samlingen medfører titaniske akkumulasjoner. Like etter anskaffelsen fremmer medlemmer av selskapet krav om at innsamlingen må intensiveres, og i 1669 hyrer de Thomas Willisel til å saumfare De britiske øyer på leting etter gjenstander til en «universell taksonomi» over naturlige fenomener. Målet er intet mindre enn en fullstendig (*complete*) representasjon av naturhistorien. 12 år senere, i 1681, utgir botanikeren Nehemiah Grew en *catalogue raisonné* over samlingen på dens daværende tidspunkt. I forordet går han i rette med dem som søker å begrense samlingen til «merkelige og sjeldne gjenstander». Skal den påberope seg universell verdi, skriver han, må samlingen også romme «de mest kjente og alminnelige ting».

§ 12

Grews innlemming av det alminnelige og kjente i samlingens begrep utgjør en overgang fra private raritetskabinetter til universelle samlinger i vitenskapelig regi. På sikt gir denne overgangen opphav til to nye disipliner, som hver på sin måte beskriver det akkumulerte materialet. I 1733 danner Linné sin første store samling av planter fra Lappland. Heretter publiseres beskrivelsene fortløpende i bøker som *Systema Naturae*, *Flora Lapponica* og *Species Plantarum*. Samtidig med Linné foretar Winckelmann en rekke sammenlignende studier i de offentlige galleriene i Roma og Firenze. I 1764 utkommer hans *Geschichte der Kunst des Alterthums*, en kronologisk fremstilling av oldtidens kunsthistorie formidlet gjennom organiske termer som vekst, modning og forfall.

§ 13

Winckelmanns berømte kommentar om at Laokoongruppen utgjør «kunstens fullkomne regel», må leses på bakgrunn av samlingen som fenomen. Først med innsamlingen, sidestillingen og sammenligningen blir det mulig å avlese utviklingslinjene i historiens veldige håndflate. Lenge før Lamarck og Darwin plasserer Winckelmann kunstverkene i serier av greske originaler og deres romerske avarter. Disse seriene mangfoldiggjør seg etter hvert som fremstillingen nærmer seg hans egen tid, helt til de oppløser seg i et mylder av varianter uten åpenbart slektskap med antikkens mesterverk. For å bøte på den brutte arvelinjen foreskriver Winckelmann sitt klassisistiske program om å vende tilbake til grekerne og etterligne dem – ikke for å gjenta opprinnelsen, men for å gjøre oss selv unike (*unnachamlich*). Igjen er det samlingen som preger ideen om verket med sitt dype fingeravtrykk.

§ 14

Ordenes akkumulerte betydning avdekker sammenhenger som i dagligspråket er gått tapt under tykke lag av midler tidlig bruk. Går vi til ordet ting, er det utledet av gammelnorsk *þing* og germansk **þinga-*, som begge betyr gjenstand og forsamling. Sammen med **þinga-* hører det gotiske ordet for tid, *þeihs*, til det indoeuropeiske verbaltemaet **ten-k-*, «trekke seg sammen». I alle disse tilfellene er tingen et konglomerat av forsamling, gjenstand og tid.

§ 15

Det begrepet om samlingen vi her søker å gjøre rede for, er analogt med parlamentets idé. Som institusjon rommer Stortinget ikke bare den til enhver tid sittende nasjonalforsamlingen. Det rår også over lovverket fra de foregående forsamlinger og over infrastruktur og prosedyrer for innrullering av nye representanter. Ethvert forsøk på å redusere Stortinget til den aktuelle forsamlingen av folkevalgte, eller enda verre: å sette likhetstegn mellom den hundegule mursteinsbygningen i enden av Løvebakken og landets lovgivende myndighet, forveksler politikken med det politiske, det aktuelle med det potensielle. Naturligvis er makten (*potentia*) til å vedta lover langt mer omfattende enn det som utspiller seg i en spørretime eller ved fremmingen av nye voteringsforslag.

§ 16

Kongens konstitusjonelle suverenitet viser seg ikke først og fremst i grunnlovens stadfesting av hans ulastbarhet og immunitet, men i makten til å samle. Denne makten forutsetter imidlertid at forsamlingen eksisterer på forhånd, og at den enkelt kan aktualiseres i form av et oppmøte. I land som Danmark, England og Frankrike besitter statsoverhodet også retten til å *oppløse* nasjonalforsamlingen, noe som i Norge er blitt oppfattet som en utilbørlig utvidelse av myndigheten, ettersom kongen kun rår over makten til å samle det som allerede foreligger: «Når Stortinget ikke er samlet, kan det sammenkalles av kongen dersom han finner det nødvendig.» (Kongeriket Norges Grunnlov § 69)

§ 17

Måten delene er kjedet sammen på, angir samlingens struktur. Det ville ikke være en overdrivelse å kalle denne strukturen for verkets kosmos («smykke»). Selv om det er mulig å forestille seg enkeltverket som en løsrevet gjenstand, er det kun mulig å tenke seg denne løsrivelsen i relasjon til samlingen som kosmos og totalitet. Av denne grunn kan en samling bare oppløses ved at den overgår i andre former. Selv historisk avsluttede samlinger, som de keiserlige samlinger i Habsburgdynastiet eller abbed Sugers samling i klosterkirken Saint-Denis, vil med nødvendighet bevare denne åpenheten. Et gammeltestamentlig uttrykk for samlingens åpne karakter finner vi i *Salmenes bok*, der bestandigheten i det akkumulerte materialet står i kontrast til forgjengeligheten som preger besittelsen av gjenstandene: «De samler i hauger, men vet ikke hvem som skal ha det.» (Sal 39,7)

§ 18

Forholdet mellom konge, grunnlov og nasjonal-forsamling er intrikat og hviler på en transcendentale idé om folket som samlet autoritet. Ettersom de folkevalgte både opptrer på vegne av befolkningen og utskriver nye lover, hefter det en dyp tvetydighet ved deres legitimitet. Denne tvetydigheten kan beskrives som et tilfelle av Russells paradoks, der de folkevalgte samtidig befinner seg på innsiden og utsiden av den forsamlingen de selv representerer. Eids-vollmann Lauritz Andreas Oftedal bemerker selv dette i en kommentar til Riksforsamlingen i 1814, der han fremstiller medlemmene som både deltakere og tilskuere: «Denne Forsamling, hvilken vi ogsaa have den Ære at bivaane, have vi aldrig betragtet for andet end en af Folket selv udvalgt Konstitutions Komitee, som efter Regentens Indbydelse skulde udtænke og udarbejde de Bestemmelser, efter hvilke det selvstændige Norske Folk vilde lade sig regjere og selv deeltage i Regjeringen. Vi have aldrig kunnet forestille os den som en Rigsdags Samling, under hvilket Navn vi ei heller vide, at dette Foretagende er kundgjort. Vi erindre ikke heller i nogen af de os meddelte Fuldmagter at være betroet andet end at handle i de hjemmeværende Meenigheders Navn indenfor de af Prinds Regenten selv bestemte Grænser.» (*Bilag til Hovedprotokollen*, nr. 85, Eidsvollbakken, 13. mai, 1814)

§ 19

Enkelte private samleres lovnader om museers og galleriers «evigvarende disposisjonsrett» over verkene har metafysiske implikasjoner. For enten kan en samling disponeres «til evig tid», slik at den allerede inkarnerer en flik av evigheten her og nå. Eller så forskyver man evigheten til et punkt utenfor øyeblikket, der samlingens aktuelle form henviser til det som skal komme. Å angripe problemet fra motsatt hold, ved å angi en tidsbegrenset disposisjonsrett over verkene, opphever ikke denne implikasjonen, etter som evighetsbegrepet da overføres til samlingen selv. I begge tilfeller er det snakk om en tidsforståelse utformet sub *specie collectionis*.

§ 20

En psykoanalytisk fortolker kan ikke unngå å se ideen om fullendelsen av samlingen som en fetisering av det uopnåelige begjærsobjektet. Her blir den manglende gjenstanden både samlingens årsak og mulige endepunkt. Skulle man erverve gjenstanden, ville innsamlingen straks opphøre. Det samme gjelder i de tilfellene hvor realitetenes umulighet til slutt tar overhånd. Typisk nok har La Bruyère portrettert den ulykkelige samleren Demokedes blant sine mange *karakterer*. Som samler har han viet sitt liv til grafiske trykk, og selv om beholdningen etter hvert har rullet å fylle flere saler, fortviler Demokedes over fraværet av én enkelt del: «Jeg har en delikat lidelse som gjør at jeg en dag må oppgi samlingen helt og fullt. Jeg har alle Jacques Callots trykk bortsett fra ett, som for å være ærlig ikke er blant hans beste. Tvert imot er det et av hans svakere verk, men det ville fullføre samlingen min. Jeg har jaktet på dette trykket i tyve år, og nå har jeg kommet til det punktet at jeg endelig gir opp. Det er brutalt!» (La Bruyère, *Les caractères*, XIII. De la mode)

§ 21

Vanskelighetene med å skille de keiserlige samlinger fra statens eiendom løper som en rød tråd gjennom det romerske imperiets historie. Plyndringen som fulgte erobringene, medførte enorme innførsler av kunstverk og skatter til Roma. Også i provinsene opptrer guvernører og lavere statsmenn som lidenskapelige samlere. Ifølge Cicero drev den mest skjødesløse av dem, Gaius Verres, innsamlingen til et «manisk og voldelig nivå». Som guvernør på Sicilia beslagla Verres smykker, sølvtøy og hellenske bronse statuer overalt hvor han kom over dem. I rettsaken mot Verres forteller Cicero hvordan hans umettelige lidenskap (*studium*) for gjenstander raskt forvandlet seg til sykdom (*morbus*), raseri (*furor*) og galskap (*amentia*). Heller enn å tøyte begjæret søkte Verres å gi det fritt utløp, noe som for Cicero er et moralsk exemplum på korrupsjon, manglende måtehold og svik.

§ 22

«Jeg har sagt, dommere, at der fantes mange ting omtrent hos alle sicilianere; nu forsikrer jeg likeså at det ikke er en eneste ting igjen. Hva betyr dette? Hva er det for et uhyre (*monstrum*), for et udyr (*prodigium*) vi har sendt til provinsen? Mon han ikke synes eder å ha lagt an på, når han vendte tilbake til Rom, å tilfredsstillte ikke bare en enestes lyst, ikke bare sine egne øine, men alle de mest kunstgales mani (*omnium cupidissimorum insanias*)? Så snart han kom til en eller annen by, slapp han straks løs sporhundene fra Cibra, som så opsøkte og gjennemsøkte alt. Hvis der blev funnet et stort kar, et større kunstverk, meldte de det med glede; om de ikke hadde kunnet opspore noget slikt, ble også de ting tatt som småvilt: offerfat, offerskåler, røkelsespanner.» (Cicero, *Mot Verres. Fjerde bok: Om statuer*, kap. XXI)

§ 23

Graden av autokrati og folkestyre lar seg også påvise i nyere tids administrasjon av offentlige samlinger. Høsten 1933 går Göring i gang med planleggingen av sitt private gods Carinhall i Brandenburg. Parallelt med utbyggingen vokser også hans egen kunstsamling. Rikdommen og mangfoldet er overveldende, selv for dem som daglig pleier omgang med samlingene i Rijksmuseum og Louvre. På sitt meste omfatter samlingen 1375 malerier (herunder verk av Cranach, Poussin, Velázquez, Tizian og Tintoretto), 250 skulpturer, 108 veggtepper, 200 historiske møbler, 60 tepper, 75 glassmalerier og 150 andre gjenstander. De fleste av verkene kommer fra nederlandske kunsthandlere eller fra Jeu de Paume i Paris. For å gi plass til kunsten beordrer Göring byggingen av en stor bankettsal med søyler i Veronamarmor. Her er bordene dekket med silkeduker, stolene trukket i hvitt skinn og gobelinene preget med initialen H omgitt av en laurbærkrans i gullbroderi. På veggene henger det tepper med allegoriske fremstillinger av Ungdommen, Sunnheten og Gleden.

§ 24

Arkeologisk betraktet er søppelfyllingen av like stor betydning som tempelsamlingene og kongegravene. Funnet av antikke papyrusfragmenter på en søppelfylling i den egyptiske byen Oxyrhynchus i 1896 omfatter mer enn 500 000 biter, deriblant noen av de eldste bevarte evangelietekstene. At disse fragmentene ikke er blitt lagret med hensyn på bevaring, men snarere er compilert fra en stor og kollektiv forfatters *mémoire involontaire*, gjør det nærliggende å stille spørsmål også ved dagens bevaringsregimer. Her peker gjenbruksstasjoner som Smestad, Grefsen og Grønmo seg ut som sesongvise utgaver av hovedstadens *salon des refusés*. I den andre enden av skalaen finner vi de offentlige samlingers foredling av det kollektive minnet gjennom utvelgelse og konservering. I begge ender er det et konstant trykk av mennesker som vil deponere sine samlinger i offentlige magasiner.

Oslo Samlede Verker Osv. Pamfletter

§ 25

Helheten av gjenstander utgjør sammen med beskrivelsen samlingens totalitet. Også destruerte verk hører med til samlingens begrep. Det samme gjelder for beskrivelsen og for den destruerte beskrivelsen. Å redusere en samling til dens aktuelle beholdning er å føre inventar. Mens man tidligere fastholdt at dokumentasjonen av flyktig realiserede verk var det som sikret deres tilhørighet i samlingen, er det naturlig å foreta en helomvending: Det er ikke dokumentasjonen som tilkommer samlingen, men samlingen som ligger til grunn for ideen om registrering, avbildning og beskrivelse. I enkelte samlinger er det også et sammenfall mellom gjenstander og dokumentasjon, slik at samlingen blir et materielt register over seg selv.

§ 26

Luhmanns idé om selvfrembringende (*autopoetiske*) systemer kan lett overføres på samlingen. Det som de germanske hordene deponerte i jorden for tre og fire tusen år siden, gjenfinner vi i dag i offentlige gallerier og magasiner. Fyrstegraver som dem i Bornhöck, Helmsdorf og Leubingen er ikke bare åsteder for historiske hendelser av tilbakelagt betydning. Tvert imot viser gravene veien frem til dagens systemer for oppsamling og akkumulasjon. Som Pearce bemerker, går det «en klar og umiskjennelig slektslinje fra skattene og gravene i bronsealderen, gjennom helligdommene og templene i jernalderen og den klassiske verden, middelalderens kongelige haller og kirker, til de kongelige samlinger i tidlig moderne tid, og videre til museene fra de siste tre århundrene».

§ 27

Middelalderens klostresamlinger er en blanding av de germanske fyrstegravene og de greske tempelskattene rundt Middelhavet. Et nytt moment kan skimtes i relikvienes inntogsmarsj, der de jordiske levningene etter hellige kvinner og menn omsettes for enorme summer. Gradvis vokser relikviehandelen til et eget marked, der den økende etterspørselen betjenes av et stadig voksende tilbud. Tilgangen på levninger synes ubegrenset og danner grunnlaget for en tungt beskattet *nekronomi*. Talende er i så måte samlingen til biskop Ulrik av Augsburg. I løpet av sin levetid valfarter han fem ganger til Roma på jakt etter relikvier. Med tiden innrømmes han retten til å prege sine egne mynter, og i år 958 betaler han med selvutstedt valuta for et gullskrin med levningene etter Den hellige Mauritius. Etter biskop Ulriks død og helligkåring i 993 blir hans egne levninger skrinlagt og et kapell reist over skrinet. Senere blir også keiser Otto III's innvoller bisatt ved siden av Ulriks grav.

§ 28

Relikvien henter sin næring fra den katolske transsubstansiasjonslæren, der vinen og brødet forvandles til Kristi blod og legeme. Også i jakten på høyt skattet memorabilia er det vanlig at samleren kannibalisierer personen det samles på. Gjennom svettebåndet til John McEnroe eller lommespillet til Eva Braun søker samleren ikke bare å minnes den døde, men å besitte en bit av deres liv. Som i enhver samling er det her snakk om *en pars pro toto* tankegang, hvor delen representerer helheten. Med overproduksjon i relikviehandelen er det imidlertid vanskelig å avgjøre hvilken totalitet det vises til, og i et anklageskrift fra 1543 skriver Calvin at ansamlingen har nådd et nivå der hver av apostlene har tre eller fire hoder, seks eller åtte bein. Mangfoldiggjøringen av den enkelte apostel er imidlertid lite mot den uhyrlige samlingen av menneskelige etterlatenskaper som kirken rår over totalt sett, og som i sum langt overskrider helligdommene de er ment å inkarnere: «Hva ville skje hvis vi samlet sammen materialet fra to eller tre tusen bispedømmer, tjue eller tretti tusen abbedier, førti tusen klostre, hele mengden av kirker og kapeller?» (Jean Calvin, *Traité des reliques*)

§ 29

Museet er for samlingen det mausoleet er for den døde kroppen: Her fryses tiden, men ikke som udødelighet. Snarere trekkes døden ut som mumifisert uendelighet.

Kilder

Bibelen, Oslo: Bibelselskapet, 2011.

La Bruyère, *Les caractères*, Paris: Gallimard, 1995 [1688].

Jean Calvin, *Traité des reliques*, Genève: Éditions Labor et Fides, 2000 [1543].

Marcus Tullius Cicero, *Mot Verres. Fjerde bok (De signis)*, overs. E. Trøan, Oslo: P. Omt vedts forlag, 1925 [70 f.Kr.].

Nehemiah Grew, *Musaeum Regalis Societatis, or, A catalogue & description of the natural and artificial rarities belonging to the Royal Society and preserved at Gresham College*, London: W. Rawlins, 1681.

Susan M. Pearce, *On Collecting: An Investigation Into Collecting in the European Tradition*, London/New York: Routledge, 1995.

Riksforsamlingens forhandlinger. Første del. Protokoller med bilag og tillæg, Kristiania: Grøndahl & Søns Boktrykkeri, 1914 [1814].

Anthony Snodgrass, *Archaic Greece: The Age of Experiment*, London: J. M. Dent, 1980.

Johann Joachim Winckelmann, *Gedanken über die Nachahmung der griechischen Werke in der Malerey und Bildhauerkunst*, Dresden: In der Waltherischen Hof-Buchhandlung, 1756.

Johann Joachim Winckelmann, *Geschichte der Kunst des Alterthums*, Dresden: In der Waltherischen Hof-Buchhandlung, 1764.

Kongeriket Norges Grunnlov, gitt i riksforsamlingen på Eidsvoll den 17. mai 1814, slik den lyder etter senere endringer, senest stortingsvedtak av 8. mai 2018.